

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פינחס

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת פינחס

- א-ל מסתתר - להאמין בתוך ההסתר כי הוא בא מאבינו מלכנו..... א
- תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה..... ד
- צרור את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסייגים..... ו
- עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות..... ח
- את בריתי שלום - שכרם הטוב של גומלי חסדים ובעלי עין טובה..... י
- אשר תקריבו לה' - להעביר על מידותיו..... יב
- בדין הוא שיטול שכרו - שומעים חרפתם ואינם משיבים..... יד

פרשת פינחס

א-ל מסתתר - להאמין בתוך ההסתר כי הוא בא מאבינו מלכנו
(כו ח), 'ובני פלוא אליאב', וביארו צדיקים
(ע"י ברית אברם להרה"ק המגיד מואלאוין ז"ע), כי
'פלוא' הוא מלשון מבוסה ומופלא (מלשון כי 'פלא' ממך
דבר, דברים יז ח), ונרמז בזה, שאף כשהנהגתו של הקב"ה
'נפלאה היא בעינינו', שאין אנו רואים (תיקף) את חסדי
וניסי השי"ת, ו'החושך יכסה ארץ', מ"מ עלינו להאמין"

א. בדרך רמז פירשו במחלוקת חז"ל עם ה'מינים' לגבי מקום הנחת תפילין של ראש דכתיב (דברים ו ח) 'ולטוטפות בין עיניך', 'חכמי ישראל' דרשו שהכוונה להניחם על הראש במקום שמוחו של תינוק רופס (מנחות לז), ואילו המינים פרשוהו כפשוטו שצריך להניח את התפילין על המצח 'בין העיניים' ממש (מגילה כד:), ויש כאן רמז, כי המינים והאפיקורסים אינם מאמינים אלא רק במה שעניניהם רואות, על כן אמרו שהעיקר הוא בין העיניים, אמנם חכמי ישראל אמרו, לא כן, אלא מאמינים בני מאמינים אנו, גם כשאנו 'נראה לעיניים' את הנהגת ה' או מה טובה יש בדבר, בכל זאת לא נפגמת אמונתנו כמלוא נימה, אדרבה כ'מוחו של תינוק' - הננו בוטחים בו כתינוק וכגמול הסמוך ובטחו עלי אמו מיט פארמאכטע אויגן (בעיניים עצומות), אמונה מבלי 'הבנה' רק בתמימות מתוך התבטלות, לכן יש להניחם דייקא במקום שמוחו של תינוק רופס, ללמדנו להיות כתינוק שאינו יודע מימינו ומשמאלו אך הוא בטוח בהוריו מולידיו שעושים הכל לטובתו.

מסופר שפעם עסקו הרב מפוניב'ז זצ"ל והגרי"ז מבריסק זצ"ל באיזו סוגיא חמורה, ובתוך הדברים אמר הרב מפוניב'ז בריתחא דאורייתא, באמת, דארף מען פארשטיין (באמת, צריך להבין)... נענה לו הגרי"ז, באמת, דארף מען נישט פארשטיין (באמת אין צריך להבין), רחמנא אמר תקעו [והכוונה על הא דאיתא בגמ' (ר"ה טז).] למה תוקעין בראש השנה, למה תוקעין, רחמנא אמר תקעו], אלא צריך לדעת מה כתוב... ואין הדברים אמורים רק לגבי עסק התורה אלא הם יסוד נאמן על כל תהלוכות החיים שאין צריך להבין על מה עשה ה' ככה, למה ומדוע, אלא צריך לדעת מה רצונו ית' במעשיו, ומה ה' שואל מעמך, ותו לא מידי.

וכזאת ייאמר על כל המאורעות האחרונים אשר התרחשו אצל בני ישראל בארה"ק ובתפוצות העולם, אסונות כבדים ונוראיים אשר לא שיערו אבותינו, כי הם מורים בעליל שהקב"ה מדבר אלינו בקול ה' בכח, קול ה' שובר ארזים, ומבקש מכל אחד ואחד עורו נא והתעוררו נא, שובו אלי ואשובה אליכם, וכמו שאמרו בדרך מליצה כלישנא דקרא בפרשת בלק (כב כח) 'ויפתח ה' את פי האתון', ש'לשון נופל על לשון' והיינו ויפתח ה' את פי האסון (כי ת' וס' מתחלפים), והכוונה היא שהקב"ה כביכול פותח את פי האסונות אשר המה קוראים ומדברים אלינו בקול גדול מפורשות שפרו מעשיכם, ורק 'חרש' או שוטה או קטן... לא יראה כי יד ה' עשתה זאת.

מנהג נאה החזיק הגה"צ רבי זעליג בראווערמן זצ"ל, מגדולי צדיקי עיה"ק ירושלים, שהיו אופים בביתו בכל עש"ק חלות הרבה לאין מספר, והיה מחלקם לעניי ירושלים לכבוד שבת, פעם אחת נכנס לביתו אחד שהיה 'קשה יום', עובד בפרך בכל ימות השבוע בנשיאת משאות (סבל) בעד פרוטות זעומות שבקושי גדול הספיקו להחיות נפשו ונפש בני ביתו, וביקש שתי חלות, אמר לו ר' זעליג מה אעשה וכבר 'תם הלחם'..., הגיעו כבר הרבה שביקשו ולא נשאר לי עבורך, נתקצף הסבל וברוב כעסו סטר על לחייו של רבי זעליג שתי סטירות מצלצלות... מיד רץ רבי זעליג אל השולחן, הסיר את המפה שכיסתה את החלות שהוצנעו שם לסעודת ליל שב"ק, ונתנם לו... התפלאו בני ביתו ואמרו לו וכי כך הוא שורת הדין, והאם יש חוטא ונשכר, מדוע נתת לו אחר שהיכה אותך, ולא עוד אלא שהבאת לו את החלות שלנו, השיב לה רבי זעליג, הרי איש זה כולו אומר אומללות, כורע תחת משאו כפשוטו... ועתה הבה נתבונן קימעא, על מה ולמה הכה אותי, אם לא ש'יודע צדיק נפש...', והוא מבין היטב שאם הוא חוזר לביתו בידיים ריקניות כבר יהיה בביתו 'ששון ושמחה'... תשעה באב שחל בשבת... אמנם אנחנו נוכל להסתדר גם עם כמה מצות ישנות...

אחר הדברים האלה נכנס רבי זעליג וסגר עצמו בחדרו... ושמעוהו אומר לעצמו, זעליג, זעליג, מדוע הוצרכת לספוג שתי מכות הגונות כדי להביאך לידי הכרה והבנה שעליך לתת משלך לאחרים...

באר הפרשה - פרשת פינחס

גם מבלי ראות בעיניים שהכלב מאל-אב, כלומר, הטוב ומטיב לכל. ואף אם עדיין אין הטובה נראית מאלוקינו - אבינו שבשמים, אב הרחמים שוכן מרומים לעין בשר מ"מ בקרוב ממש יתהפך הכל לרחמים

לדין ייאמר, מדוע הוצרכנו לספוג מכות גדולות ונאמנות כאלו מידי אבינו אב הרחמן עד שנגיע לידי ההכרה לתת משלנו לאחרים ולהתחזק באהבת חיים שזה התיקון לשורש וסיבת גלותנו, וכן להתחזק בשאר עניינים בגדרים וסייגים ביר"ש וכל כיו"ב, איש איש כפי מצבו, ולב יודע מרת נפשו מהם הדברים שצריך להתחזק בהם. ב. בא וראה נפלאות ההשגחה הפרטית, וכמעשה נפלא שסיפר מגיד מישרים פמ"מ הרב יעקב שיש שליט"א ששמע מבעל העובדא. וזה דבר המעשה, בין מ"ה הרוגי מירון נמנה אברך חשוב ושמו רבי מנחם זקבך זצ"ל, בימי השבעה ביקשו בני המשפחה מכל המנחמים שיקבלו על עצמם לברך ברכת המזון מתוך הכתב לעי"נ רבי מנחם אשר הכהן זצ"ל בן הרה"ג רבי מאיר שיבלדחט"א, אשר הקפיד על זה מאד מאז נעשה כבן ט"ז שנה (עד כדי כך שלא היה נוטל ידיו לסעודה עד שידע בבירור שיש תחת ידו 'בענטשער' (ברכון) לברך מתוכו את ברכת המזון, ואפילו בשמחות בני המשפחה וכן בכל מצב ואופן, גם כשעלה הדבר בקושי כגון בנסיעה ארוכה של בני המשפחה לצפון על קברי צדיקים, כשבסוף היום אחר כמעט תענית, הכל נטלו ידיהם לסעודה היה הוא עוסק בחיפוש אחר הבענטשער), ואכן חילקו שם אלפי 'סדר ברכת המזון' עלי גליון, כשישראל עם קדושים מקבלים על עצמם להתחזק ולברך מתוך הכתב דייקא.

בין המנחמים היה גם אברך חשוב מעי"ת בני ברק המשמש כ'סופר סת"ם', וכרבים אחרים קיבל שם על עצמו להקפיד לברך אך ורק מתוך הכתב, באותו זמן סיים האיש לכתוב 'ספר תורה', והחל מחפש אחר מי שיזמין אצלו כתיבת ספר תורה חדש, לצורך פרנסתו. כשבועיים אחר ל"ג בעומר נקרא אחר כבוד אל אחד מה'סוחרים' הגדולים, להציג בפניו 'דוגמת' כתב, כדי להתרשם מיופי כתיבתו, אך הסוחר שעדיין בכתבו דחאו בשתי ידיים, וכה אמר לו, אכן רואים על ה'כתב' שהנך וותיק וכבר כתבת ספרים רבים, הכתב אכן מסודר ונאה, אך חסר ב'מכה בפטיש'... בסיומי האותיות וב'שפיצים'...

בלב שבור, נכלם ומבוויש, חזר ה'סופר' לדירת הסופרים (כנהוג בארה"ק שכמה סופרים מתחברים יחדיו ושוכרים יחד דירה לצורך יישוב הדעת בכתיבתם), ומשום מה קנה לעצמו 'בולקע' (חלה קטנה) לאכלו בדירת הסופרים, שלא כהרגלו, כי מצות 'ואכלת ושבעת' הוא מקיים תמיד בכל יום ובכל עת רק בביתו ולא שם. אלא, שבבואו ליטול ידיו נזכר מ'קבלתו' והחליט לחפש תחילה אחר בענטשער, פשפש בכל הדירה ולא מצא, לא סידור ולא מנחה מעריב, ולא שום ברכת המזון על גבי הכתב בכל צורה שהיא, וכמעט שכבר החליט לשבור את הקבלה, ברגע האחרון חזק עצמו, ושב לחפש בשנית ובשלישית עד שמצא מעל אחד הארונות ברכת המזון כתובה אשורית ע"ג הקלף, שכתבו אחד הסופרים שעבד בדירה זו לפני כמה וכמה שנים, ניער האבק מעל גבי ה'ברכת המזון', נטל ידיו, היטיב לבו באכילתו ובירך ברכת המזון בדחילו ורחימו. בעודו מברך צדה עינו כי כתבו של 'ברכת המזון' זה נכתב ב'יופי' והדר, ב'גימורים' נפלאים עד אין ערוך. ומאחר שידע כי כתבו טעון תיקון בעניין זה, החליט שלא לזוז ממקומו, אלא העמיד לפניו את ברכת המזון הלז והחל לכתוב 'יריעה' של ס"ת כשהוא מחקה את צורת הכתב של אותו סופר, כך עשה במשך ג' שעות רצופות עד שגמר עמוד שלם.

בטרם סיפק לשוב לביתו, התקשר אליו ידידו, וכה אמר, שמעתי שהינך מחפש שיזמינו אצלך כתיבת ספר תורה, הנה לידי עומדים העסקנים המתנדבים בעם, העומדים לכתוב מ"ה ספרים לזכר נשמת כל ההרוגים זצ"ל, אולי יש ביך איזה יריעה להראותם, בכדי שיתרשמו מהכתב, קפץ הסופר והראה להם את היריעה שזה עתה סיים בה 3 שעות כתיבה, ויהי ממחרת, קיבל תשובתם, כי הם מקבלים אותו, ובחלקו נפל לכתוב את הספר שייכתב... לעילוי נשמת רבי מנחם זקבך...

וכבר ידוע מה שכתבו הקדמונים בסגולת ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב שהיא מועילה לפרנסה בהרחבה, וללמדנו עוד נפלאות ההשגחה, ש'גלגלו' לו מן השמים ללמוד רזי הכתב כדת וכנון, בדיוק בעת ובזמן שנצרך 'לאותו דבר', ולכתוב ס"ת לעי"נ בעל הקבלה טובה...

ג. וכך פירשו בלשון הכתוב (תהילים א ו) 'כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד', שלא כדרך צדיקים' הוא 'דרך רשעים', המה אומרים בכל עת 'תאבד' כלומר 'אבוד אני'... ואין הקב"ה משגיח בי, אבל דרך הצדיקים לומר תמיד יודע ה', הקב"ה יודע מהנעשה עמי ומשגיח עלי תמיד בייחוד, ומעולם לא עזבני.

וחסדים מגולים¹. גם ידע נאמנה שהאמונה והסמיכה על ה' ממתקת הדינים וממשיכה את הטובה שתבוא אליו באופן הנגלה².

בשמים, שהוא זן ומפרנס אותנו, ודואג לנו הרבה יותר מ'כרחם אב על בנים'. וכה ביאר הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא זי"ע (דבר חיים ד"ה לרב) בכתוב בפרשתן (כו נד) 'לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיש נחלתו', יש לפרש 'נחלתו' שהוא מלשון דאגה וכאב לב, על דרך שנאמר (עמוס ו ו) 'ולא נחלו על שבר יוסף', ופירש

ד. הגה"ק החפץ חיים זי"ע ביאר מהו 'א העכרער איד' (יהודי מרומם ונעלה), במשל לאדם העומד בסמוך לכותל, שאינו רואה מאומה לפניו מאומה זולת הכותל, אולם אם האיש העומד בפני הכותל אדם גבוה הוא, הרי הוא מביט מעל הכותל ורואה את כל המרחב אשר מצד השני של הכותל, כיו"ב הוא לענין הבטחון, פעמים ש'כל העולם נעשה לפניו ככותל', ועולם חשך בעדו, שאם הוא יהודי נעלה ומרומם - כלומר בעל בטחון כדת וכנכון, הרי הוא כאותו הגבוה המכיר ורואה גם את צידו השני של הכותל, אף הוא רואה שהכל לטובה ולברכה - ולא רק את החושך הנראה מצד זה של הכותל.

ה. בפרשתן (כו ב), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', ובמדרש (ילקוט שמעוני רמז תשעג) זהו שאמר הכתוב (תהילים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני'. וביארו (עפ"י דברי הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע בפרשתן ד"ה שאו), שלכאורה צריך ביאור מה ענין הרגל אל הראש, אלא ביאורו, דלפעמים יש לאדם חולי הראש ועל ידי זה מעדו רגליו ואינו יכול להלך, וכשרואה שאינו יכול לילך ברגליו, סובר שהוא חולי הרגל ומבקש רפואה ותחבושת אל הרגל, ובאמת הוא חולי הראש - וצריך הוא לתור אחר רפואה בראשו, וממילא יתחזקו רגליו לילך.

והנה 'הרגל' רומז ל'ממונ', כמו שאמרו חז"ל (פסחים ק"ט). על הפסוק (דברים יא ו) 'את כל היקום אשר ברגליהם - זה ממונו של אדם המעמידו על רגלו', ויש לך אדם אשר מטה רגלו בפרנסה חלילה, ומכיוון שרואה האדם שמטה רגלו הריהו מתחיל לתור אחר רפואה 'לרגל', אך באמת טעות בידו כי עליו לתור ולחפש אחר רפואות לראשו, שיבין כי שורש החסרון הוא במיעוט האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם, אלא ישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל מיחושיו בין ברוח בין בגשם. וזהו כוונת המדרש 'שאו את ראש' - זהו שאמר הכתוב אם אמרתי מטה רגלי, היינו שאם מרגיש שמטה רגלו, יקיים בנפשו 'שאו את ראש' - שיחזק את האמונה ויתרפא ראשו, וממילא יתרפא כל גופו.

בזה מבארים הא דמטו משמיה דהרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע על תפילתו של הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע, שהינה סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום, ואף הוא בעצמו אמר תפילה זו פעמיים בכל יום בערב ובבוקר, והמתבונן בתפילה זו ישתומם מה סגולה היא זו, כי יראה שכל עניין הפרנסה אינו מוזכר שם ולו ברמיזה בעלמא, וכל אותה תפילה מלאה בדיבורי אמונה ודביקות בחי עולמים. וכך הוא נוסח התפילה ריבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר, ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עצה וישועה, ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי ותשקיף עלי השקפה לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים וישועתי באה ועזרתי תגלה. ומה סגולה יש בתפילה זו לפרנסה טובה ולכלכלה, אלא ביאורו, כאשר 'יכשיר' האדם את 'ראשו' להבין שכל עזרתו משמים באה לו הרי בזה גופא יזכה לשפע רב ממרום, כי סגולת האמונה שבראש להמשיך על האדם הרחבה ועושר רב ב'ממונו של אדם המעמידו על רגליו'.

שאלה נשאלה לפני כמאה וחמשים שנה בעיה"ק ירושלים - ששחטו עוף ונמצא שראשו רוחש כולו כינים - מבחוץ, ונסתפק בעל העוף האם זה נחשב לטריפה, ואף שדעתם של כל מורי ההוראה הייתה להתיר בהכשר גמור, משום מה לא היה לבו של בעל העוף שלם בהכשרם, לכן עלה למעונו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצוק"ל, ציווה המהרי"ל לפתוח את הראש, והנה נתברר כי כל מוחו של העוף רקוב מתוכו היה וודאי טריפה הוא, והסביר המהרי"ל כי אין כאן כל רוח הקודש, אלא שעל כל עוף ישנם כינים רבים בראש, אלא מכיוון שמדרכו של עוף להניע ראשו הנה והנה, ממילא נופלים כל הכינים, אך משראיתי כי עוף זה מלא בכינים הוא, הבנתי שוודאי חסרון יש במוחו - שמחמתו לא הזיז ראשו ולא ניער מעצמו את הכינים, על כן ציוויתי לפתוח הראש, ונמצא מה שנמצא... כיו"ב, כל אדם יש לו כינים בראש אלו הדמיונות שהוא עושה ופלוני עושה, וכו' וכיו"ב, אין לו אלא לנער את הראש מכל הכינים - השטותים הללו ע"י קנין האמונה האמיתית, ואם לא ינער את ראשו כפעם בפעם, ייהפך ח"ו לטריפה...

באר הפרשה - פרשת פינחס

אם החרב מונחת על צוואר האדם, כעניין שנאמר (איוב יג טו) 'הן יקטלני לו איחול', והיא תוחלת אצולה מן הבטחון שהזכרנו. ונאמר (תהילים סב ט) 'בטחו בו בכל עת', פירוש 'בכל עת', גם בעת שהצרה קרובה ולא ידע אדם דרך להינצל ממנה. עכ"ל (עיי"ש בארוכה).

תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה

בפרשתן (כח ב), 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו', איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ז) 'תשמרו - מלשון 'המתנה' (כמו 'ואביו שמר את הדבר', בראשית לו יא), שכל היום יהיה הכנה מרוב התשוקה שיגיע כבר זמן קרבן התמיד, וכן צריך להיות בתפלה (אחר חורבן הבית, שתפילות כנגד תמידים תיקנום, ברכות כו:) שכל היום יהי 'טפל אצל האדם - ועיקר הוויתו יהיה בשעת התפלה', כמ"ש החבר מעלת החסיד^ט. וזהו תשמרו להקריב לי במועדו'.

ה'מצודת הוד' וז"ל, אינם חולים בכאב הלב להצטער על השבר המיועד לבוא על יוסף. מעתה י"ל, כי בענייני לרב - דברים רבי הערך, כגון מיעוט עבודת השי"ת וכן הצער על אריכות הגלות והצער על שכינתא בגלותא, הרי תרבו נחלתו, יוסיף דאגה על דאגה, וכל המרבה הרי זה משובח, וכמו שנפסק בשו"ע (או"ח סי' א ס"ג) 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'. אבל למעט - בדברים שהם מעוטי ופעוטי ערך, בצרכי עוה"ז, בהם תמעיט נחלתו - שימעט מהדאגה, אלא יבטח בשם ה' אלוקיני'.

וכבר כתב רבינו יונה (משלי ג כו), עוד יחייב עניין הבטחון, שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים, וכידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט, וגם כי צרה קרובה ישועתו קרובה לבא, כי כל יכול ולא יבצר מזמה וכו'. ויבטח בה' בכל עת צרה וחשכה, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין, ועל כן יקוה לישועתו גם

ו. בעניין זה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע בהאמור בפרשתן בעניין 'בנות צלפחד', שבאו אל משה וביקשו 'תנה לנו אחוזה' (כז ד), ואמר הקב"ה למשה (פסוק ז) 'כן בנות צלפחד דוברות נתון תתן להם אחוזת נחלה בתוך אחי אביהם', ופירש רש"י כפל הלשון 'נתון תתן' - שאמר הקב"ה למשה לתת להם שני חלקים (עיי"ש). ומבאר בדרך הרמז, כי בנות צלפחד לא ביקשו גדולות אלא הסתפקו במועט וביקשו רק אחוזה - מקום מועט שיוכלו להתקיים שם כדי חייהם, על כן אמר הקב"ה למשה, אם אינם רודפים אחר הממון אלא מבקשים רק כפי צרכם ותו לא, אם כן נתון תתן להם שני חלקים, 'כי המסתפק במיעוט נושע בריוח'.

ז. ומוסיף השפ"א, וזהו ההכנה שייך גם בגלות - להיות מצפים לבנין המקדש והקרבתו, והוא בכלל 'תשמרו להקריב' - ובזו התשוקה יש לנו חלק בקרבנות המקדש שהיה אז, ושיבנה במהרה בימינו אמן.

ח. וכך כתב הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע ב'אגרת' (נדפס בספר פרדס, שנת תקי"ט), על מה ששלח לו הגאון ר' אריה לייב עפשטיין זצ"ל - בהיות ששמעתי שרום פאר הוד מעלתו הרמה מאריך בתפלת 'שמונה עשרה' של ראש השנה כמעט עד קריאת התורה, והוא מחמת כוונת התפילה דנתרבו וכו', ובחול הגידו לי בשמו שאין מאריך בתפילתו וכו', בכך בקשתי הודיעני נא את דרכיך ואדע להתנהג כמוהו כמוני. והשיב לו הרבי ר' יהונתן זי"ע בזה"ל, האמת אתו כי בשביל ביטול תורה וגם רבו הטרדות טרם בואי לבית הכנסת ובצאתי עד שאני צריך חיזוק גדול ורחמי השמים לבל יתבלבל כוונתי בתפלה ואין לנו כח לשהות שעה אחת וכו', אך מכל מקום אין כל כך בקצרה, אשר על הרוב הציבור אומרים קדיש על עלינו ואני עדיין בעמידה זו תפלה, ואם כי ילעגו עלי וצחקו צעירים איני מהנעלבים בזה, וזה חלקי מכל עמלי שעה זו שאני עומד לפני שומע תפלה וכו'. עכ"ל.

ונורא הוא למתבונן, כי הלא זה האיש מרגיז ממלכות בחיבוריו הגדולים והעצומים 'אורים ותומים' על שו"ע חושן משפט, 'כרתי ופלתי' על יו"ד, 'יערות דבש' ועוד עשרות ספרים בכל מקצועות התורה, והוא מעיד על עצמו שזה חלקו מכל עמלו שעה זו שהוא עומד לפני שומע תפילה.

כיוצא בדבר מספרים על הגרי"ז הלוי סאלאוויטשיק זצוק"ל מבריסק שאמר לבנו הגאון רבי רפאל זצ"ל, היות והנני עמל כל היום בתורה על כן אני מקווה שאזכה שיהיה לי א גוטע דאווענען - תפילה טובה...

ט. כוונתו לדברי הכוזרי (מאמר ג אות ה) ותהיה העת ההיא (של התפילה) לב זמנו ופריו, והיו שאר עתותיו כדרכים המגיעים אל העת ההיא, יתאוה קרבתו שבו מתדמה ברוחניים ויתרחק מהבהמיים, עוד מביא שם שהתפילה

את קרבני לחמי - שהקרבנות הם המלחימים ומקריבים את ישראל לאביהם שבשמים, ולכן תפילות במקום תמידים תקנום, שזהו עניין התפילה - שיהא האדם תלוי תמיד בבוראו, וישא עיניו למרום בכל צעד ושעל, וגם התפילה היא 'מלחימה' את המתפלל למלך שומע תפילה.

ולעולם אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, ואפילו אם נראה שאפסה כל תקוה, כי בכוחה של תפילה לבטל את הנגור ולשנות את הטבע. וכך פירש רש"י מה שנאמר (איכה ג נד-נה) 'צפו מים על ראשי אמרתי נגורתי, קראתי שמך ה' מבור תחתיות', וז"ל, שבזמן שבא אדם במים עד מתניו עדיין יש תקוה, אבל אם

הנה, יש שביארו הטעם שהקרבנות נקראו בשם לחמי, דכתיב (ישעיה נה ז) 'עזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו', ובמדרש (ויק"ר ג א) רבי יצחק אמר כאדם שהוא מלחים שתי נסרים ומדביקן זה לזה, כלומר שתיבת 'וירחמהו' היא כמו שנאמר 'וילחמהו', והיינו כמו זה שמלחים ומדבק שני נסרים עד שהם נדבקים כאחד ואי אפשר להפריד ביניהם, כך כביכול גדול כוחה של תשובה שכביכול הקב"ה 'מלחימהו' אליו ומדביקן אליו ית' (כמבאר במתנות כהונה בפירושו למדרש), ואכן, אף מאכל הגשמי נקרא 'לחם' בשם זה כי הוא מחבר ומקשר את הנפש אל הגוף לבל יפרדו ותפרח הנפש למקורה העליון, ו'הלחם' הוא המלחים אותם שלא ינתקו זה מזה. ומהאי טעמא נאמר

צריכה להיות לו לאדם כדוגמת האכילה שמזינה אותו מסעודה זו עד סעודתו הבאה, וכך יקח האדם את מזון נפשו מתפילה זו עד לתפילה הבאה.

י. והתפילה שייכת ביותר בימי 'בין המצרים', יהפכם ה' לששון ולשמחה, שעל ידי התפילה ימתיק כל 'מרירות' וצער, וכמו שנתנו רמז לדבר כי 'נחלה בלי מצרים' (515) בגימטריא 'תפלה', שעל ידי התפילה יזכה לסלק 'בין המצרים' ויהפכם ל'בלא מצרים'.

יא. מעשה באיש יהודי מתושבי עיה"ק ירושלים ת"ו שהוצרך אחד מבני ביתו לעבור בדחיפות 'ניתוח' (אפערואצ"ע) בבית החולים 'הדסה', החליט היהודי שלהצלחת הניתוח הוא חייב לדבר בטרם כל עם המנהל הראשי של הדסה - זה האיש אשר על פיו ישק כל דבר... אלא ש'איש פשוט' הוא - כיצד יגיע לדבר עם הוד כבוד מעלת המנהל הגדול, ע"כ רצה לבקש את טובתו של 'עסקן' הרפואה הרב אלימלך פירער שליט"א אשר יד וחלק לו בכל מערכות הרפואה בארה"ק (ובחול"ל) שידבר בעדו עם אותו מנהל דגול. אך הזמן העובר לא היה לטובת החולה על כן החל ליסע להדסה ברכבו ובכל הדרך ניסה להתקשר ע"י הפלא' עם הרב פירער ואף אחר שהתקשר עשרות פעמים לא עלה בידו לדבר עמו... והנה, על אם הדרך הראה לו אחד מנוסעי הדרכים בבקשת עזרה דחופה כי נתקלקל רכבו וכו', והנה בתחילה לא אבה להביט עליו, שהרי מי כמוהו עסוק עתה בחיפוש אחר אותו עסקן... אך לתדהמתו הנה לפניו עומד אותו מנהל בכבודו ובעצמו... וכבר אינו צריך לא את העסקן ולא את עוזריו...

כיו"ב, פעמים הרבה עומד האדם ב'תפילת שמונה עשרה', ומחשב, אוי, עלי לסדר בדחיפות ענין פלוני, לדבר עם עסקן פלוני, לרוץ לרופא אלמוני, להתחנן לפני בעל גמ"ח זה, במה אוכל להחניף לבעל הבנק, וכיצד אקנה את לבו של... כך משוטט במוחו ולבו בכל ארבע קצוות תבל... מדוע לא יבין שבעת התפילה הוא כביכול כעומד לפני אותו 'מנהל' בכבודו ובעצמו... את החכם היועץ ומבין ימצא באתה חונן, את הרופא הגדול ימצא ברפאנו, שפע הפרנסה והעשירות מקורו בדרך עלינו (וכבר לא יצטרך להחניף לאיש בעולם)... את 'שלום הבית' ימצא בשים שלום וכו'.

יב. סיפר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע ששמע מאביו הרה"ק רבי צבי מרודניק זי"ע. בעיר קראקא הייתה אשה אחת שנכנס רצון בלבה שיקברוה לאחר מלאות ימיה ב'בית החיים' הישן בעירה, שבו נטמנו ה'מגלה עמוקות', הרמ"א, הב"ח, ועוד רבים קדושי עליון ומצוקי ארץ. באמת היה רצון זה בגדר 'חלום' כי כבר מאות בשנים פסקו מלקבור באותו בית החיים, ואף רבנים וגדולים נקברו אך ורק בבית החיים החדש דקראקא, אלא שאותה אשה לא אמרה נואש, והייתה משכמת ומערבת לבית הכנסת - להתפלל ג"פ ביום, שיחוס הבורא וימלא (שיגעונה) רצונה להיקבר בבית החיים הישן דייקא. בכל עת שהיתה פוגשת תינוקות של בית רבן הייתה מבקשת מהם שיחוסו עליה ויברכו אותה בברכה ובתפילה שתזכה להיטמן בבית החיים הישן. עד שכבר היו כל ילדי העיר קראקא יודעים לומר לה 'א גוטן טאג מומע, דו זאלסט באגראבן ווערן אין אלטן בית הקברות' (בוקר טוב, שיקברו אותך בבית"ח הישן). אף בעת שמחות צאצאיה, נכדיה וניניה היתה מבקשת מהחתן והכלה שיברכו אותה לקיום משאלתה זו.

באר הפרשה - פרשת פינחס

ומופרש אפילו ממלאכים ושרפים, ובכל זאת הנך יושב תהלות ישראל, עפ"י המבואר בספרים הקדושים על 'יושב תהלות ישראל', כדרך שאומרים על אדם שיש לו 'עבודה' ומרוויח כך וכך לחודש שהוא 'יושב' על כך וכך כסף, גם הקב"ה כביכול 'יושב' על תהלות ישראל'. מפני שנשמות ישראל חצובות מתחת לכסא כבודו ית', ובאמרו תהלות ה' הריהו מחזק את מחצב נשמתו, וגם כסא הכבוד מתחזק אנב כך, ואם כן שייך בזה ענין יושב תהלות ישראל. עכ"ל".

צורר את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסייגים בפרשתן (כה יז), 'צורר את המדינים', וכתב ה'אור החיים' הק' וז"ל. צורר ל' הוזה. פירוש, יגבירו בהם השנאה עד גדר שיהיה נקבע בהם טבע הצרירות, וכ' שם שהשנאה להרע מידה סגולית היא לחפץ בחיים", ובזה יורידו את חרוניה' ואדרבה יגבירו אהבת האב על הבן.

בכלל הדברים, להתבונן ב'סיבת' החטא ו'בגרמא' הנזיקין', שאף הוא בכלל 'הרע' שצריך לשנוא אותו ולהתרחק ממנו, איתא ב'אור החיים' הקדוש על הפסוק (פרשת בלק כה א) 'יושב ישראל בשימים'. וז"ל. צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה... ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל... ושם נכשלו, והוא

צפו מים על ראשו או אמר אבדה תקותי, אבל אני איני עושה בן אלא קראתי שמך ה', עכ"ל. והרי, שאף אם הגיע למצב ש'באו מים עד נפש' וכבר צפו מעל ראשו שבדרך הטבע אין דרך להצלתו מ"מ לא יתייאש אלא יקרא בחזקה אל ה' ויצילהו.

ואף אם התפלל ולא נענה יחזיק בחבל התפילה מבלי להרפות. וכמו שכתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (פורים ד"ה קלי) לפרש מה שנאמר (תהלים כב ג-ד) 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי ואתה קדוש יושב תהילות ישראל', וז"ל, דהנה אם יהודי זוכה מתקיים בו מאמר הכתוב (ישעיה סה כד) 'והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע', אך אם לא זכה צריך הוא להמתין ולהמתין עד שיוזכה לראות כי נתקבלה תפילתו, שאם היה נענה על אתר הלא היתה מתבטלת הבחירה מכל וכל, על כן צריך האדם להתחזק ולהרבות בתפילה ובתחנונים ללא הרף, בחי' אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, פירוש, אף אם עמדתי בתפילה כל היום ולא נעניתי אצעק עוד כל הלילה.

ואל יחשוב האדם שמא יש בכך משום חוצפה בלפי שמיא, שאם מסרבים לקבל תפלתו למה הוא מתעקש. שכך אומר דוד המלך 'ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', רבש"ע, הנך נקרא 'קדוש', מובדל

ויהי היום, והאשה נתבקשה לישיבה של מעלה, בעת ה'הלוויה' החל לרדת שלג עז שנערם על פני העיר... עד שלא היה שייך במציאות לשאת אותה עד הביה"ח החדש, ובלית ברירה הטמינוה בבית החיים הישן... נענה הרה"ק ואמר 'דבר זה היה חידוש אצלי' שתפעל תפילה אפילו על 'שגעון' כזה... ומכאן נלמד כוחה של תפילה.

יג. חיזוק גדול כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (וירא ד"ה ויאמר) שהנה כתיב בפרשת ה'עקידה' (בראשית כב ז) 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה', ולכאורה קשה לשם מה הזכיר הכתוב לדורות מה שאמר יצחק אבי וענה לו אברהם הנני בני, והרי העיקר הוא במה ששאלו איה השה לעולה, ואם כן היה יכול לומר 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו הנה האש וכו', ולכאורה כל מה שנאמר ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הוא ייתור לשון. אלא, שכבר אמרו חז"ל (ע"י בר"ר נו ג) שכל דיבור ודיבור שהיה בעקידה עשה רושם גדול בשמים ממעל ופעל לזכותם של ישראל לדורי דורות, ועפ"י מבאר בזה"ל, והדיבור הזה שאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, ואברהם אבינו השיב לו הנני בני, זאת עשה רושם בשמים לזרעם אחריהם עד עולם שכאשר יהיה אדם מישראל מתאנח לפני אבינו שבשמים 'ויאמר אבי' - במלה זו בלבד שהוא מתאנח מקירות לבו וצועק 'אבי', יתמלא אבינו שבשמים רחמים עליו ויענה ויאמר 'הנני בני' למלאות משאלותיך. עכ"ל.

יד. אשרי איש העומד בנסיון ומתגבר על עצמו בעוז ותעצומות, הנה מצינו בתורה שנכתב 'פינחס' מלא, וכבר דרשו בזה חז"ל (זוה"ק פרשת אחרי דף נו:ו) שהוסיף הכתוב אות י' בשמו כשנזדרז במצוה וערך קנאותו להרוג את זמרי (עיי"ש), ובדרך הרמז יש לומר שבא הכתוב לומר שאפילו א קליין יודעלע (יהודי 'קטן' ופשוט) אם יעמוד בנסיון במלוא עוז ותעצומות אזי הרי הוא כגדול שבגדולים, ויזכה לו ולזרעו אחריו...

חז"ל (גיטין נו:) על טיטוס הרשע שנכנס לבית המקדש וחיללו בביוזין נורא, עד שקרב אצל הפרוכת המבדילה בין ההיכל לקודש הקדשים 'ונמל סייף וגידר את הפרוכת'... וכן כשחזר לביתו 'נמל את הפרוכת ועשאו כמין גרנותני (-סל גדול) והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו' כי זהו חורבנו של עולם מתחילתו ועד סופו, כשבאים לפגוע במחיצות ופרוכות המבדילות בין דרגות בקדושה, זהו חורבן הבית¹¹

אומרו וישב ישראל בשמים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושמים הוא לשון טיולים. כדרך אומרו (יא ח) 'שמו העם' ופירש"י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל. יש שהעמיסו בלשונו שנפילתם באה להם ממה שהיו מטיילים מחוץ למחנה, רצ"ל מחוץ לגדרים וסייגים¹² הנהוגים ב'מחנה' בני ישראל הכשרים, לכן הגיעו להיכן שהגיעו, עד עמקי שאול. וכן היה בחורבן בית המקדש, כמו שמספרים

טו. שמעתי להעמיס בפסוק (תהלים קיט קנח) ראיתי בוגדים ואתקוטטה - כי אמרתך לא שמרו, 'אמרתך' מלשון שפה וקצה הבגד שבו תופרים ומגבילים את הבגד עד פה תבוא - כאותה שאמרו אמרי חלוקה, מחמת שלא שמרו על הגדרים' לכן הגיעו להיות בוגדים ל"ע....

טז. הנה איתא במשנה (תענית ד ו) 'חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל'. והקשו בגמ' (תענית כח:) הובקעה העיר ב"ז הוה, והכתיב (ירמיה נב ו) 'בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר' וכתיב בתריה (פסוק ז) 'ותבקע העיר' וגו', אמר רבא לא קשיא, כאן בראשונה כאן בשניה, דתניא בראשונה הובקעה העיר בתשעה בתמוז בשניה בשבעה עשר בו. וכלומר שבבית הראשון הובקעה העיר בתשעה בתמוז, ואילו בבית השני היה זה בשבעה עשר בו. אמנם התוס' (ר"ה יח: ד"ה זה) הביאו שבירושלמי תירצו שגם בבית הראשון הובקעה העיר ב"ז בתמוז, ואע"ג שנאמר בפסוק בתשעה לחדש 'קלקול חשבונות היו שם', ופירשו התוס' 'שמתוך טרדתם טעו בחשבונם ולא רצה הפסוק לשנות מכמו שהיו סבורים' [ולכאורה הדבר תמוה עד מאוד שנכתב בכתבי הקודש דבר שאינו אמת, וביארו בזה שרצה הכתוב להודיע על גודל חיתתן של ישראל, ועד כמה אבינו שבשמים מיצר בצרתן, וכדכתיב (תהלים צא טו) 'עמו אנכי בצרה', עד שכביכול אפילו בשמים יש צער באותו היום].

ומבואר מסוגיית הגמ' (ר"ה יח:) שאכן בשבעים שנה שהיו בגלות בבל לאחר חורבן הבית הראשון (עד שנבנה הבית השני) אזי היו מתענים בתשעה בתמוז, וכמו שאמרו שם 'צום הרביעי זה ט' בתמוז שבו הובקעה העיר'. ולכאורה יש להקשות, שאף שנבקעה העיר בתשעה בתמוז, אך 'ארבעה דברים' אירעו ב"ז בתמוז, שבירת הלוחות ובטל התמיד ושריפת התורה והעמדת צלם בהיכל, ומדוע נקבע הצום בתשעה בתמוז שהיה בו צרה אחת ולא ב"ז בתמוז שהיו בו ארבע צרות. אלא מכאן למדנו 'שהובקעה העיר' היא הצרה הקשה מכולם, והיא ההחלה והגורמת לחורבן, ועל דא קבכינן. ולמדנו, כי 'הבקעת החומות' והגדרים היא תחילת החורבן ו'הצרה' שיש עליה להתענות ולהתאבל... כיוצא בדבר מצינו לגבי יוונים, וכמו שמזמרים ב'מעוז צור' בימי החנוכה 'יוונים נקבצו עלי וכו' ופרצו חומות מגדלי', ולכאורה היוונים הרשיעו הרבה יותר מפריצת המגדלים, שהלא גזרו ועקרו את הדת, נכנסו בטומאתם לתוככי העזרה ושיקצו את אבני המזבח, רדפו את יראי ה' והשליטו כפירה בפנינת יקרת, אלא מכאן שעיקר ה'חורבן' היה ש'פרצו חומות מגדלי', כי אם נפרצים הגדרות והחומות שוב אין מעצור עד לדיוטא התחתונה.

והדבר דומה לאחד שעמד בראש גג בניין גבוה מאה קומות, והודיע בקול גדול שבדעתו לקפוץ רק קומה אחת... שאין לך כסיל גדול ממנו, שמאחר שיצא מגבולות הגג שוב אין לו שליטה על עצמו כלל, ואין בידו לכוון ליפול רק קומה אחת, אלא סופו שיצנח לארץ כשהוא מרוסק אברים אברים. כך גם האומר אפרוץ גדר אחד בלבד ולא יארע לי מאומה... שמאחר שיצא מגבולות הקדושה הרי מסוכן הוא ליפול עד לשאול תחתית רח"ל.

כיוצא בדבר ביארו את האמור ב'מגילת איכה' (א ט) 'טומאתה בשוליה', במשל למה הדבר דומה לאחד שראה את רעהו מתעטף בטלית נאה והתאוהו אף הוא להשיג כמותה, מיהר לברר אצל חברו היכן קנית טלית משובחת זו, והשיב לו אצל איש פלוני במקום פלוני, הלך הלה וביקש מהמוכר שיתן לו טלית, הביא לו המוכר את מבוקשו, אך הזהיר אותו שיתפור את שולי הבגד בכדי שלא יפתחו כל התפירות, אך הלה לא השים ליבו לדברי המוכר ולא תפר את השוליים, ואכן לא עבר זמן מרובה והחלה הטלית להיפרם ולא נשאר ממנה אלא חוטים חוטים... ותעל חמת הקונה וירץ אל המוכר בשאלת 'למה רימיתני'... והלא שילמתי לך במיטב כספי בשביל טלית משופרא דשופרא

באר הפרשה - פרשת פינחס

בידי האדם עשות איזה פעולה מבלי כח ה' הננסך בו, ומה יש בידו עשות - רק להראות כי חפץ הוא לעשות רצון ה' ובוחר בטוב ובחיים - לזה בוודאי די לנו שיעשה כפי יכולתו אשר נתן ה' בידו והשאר יגמור ה' בעדו. ועל דרך זה ייאמר כי ע"י עשיית גדרים וסייגים להרחיק מן העבירה מגלה האדם דעתו ורצונו כי 'לעשות רצונך אלוקי חפצתי' יי, וממילא מן השמים מסייעים בידו להינצל מן היצר הרע"ט.

עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות

בפרשתן (כה ג), 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', כתב המהר"ל בספרו 'נתיבות עולם' (נתיב אהבת רע פרק א), וז"ל. כתב 'בחיבור עין יעקב' בהקדמת הכותב שמצא בחיבור מדרש אחד. בן זומא אומר, מצינו פסוק הכולל את כל התורה כולה והוא (דברים ו ד) 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. בן ננס אומר, מצינו פסוק כולל, והוא (ויקרא יט יח) 'ואהבת לרעך כמוך', שמעון בן פזי אומר, מצינו פסוק כולל יותר, והוא (בפרשתן כה ד) 'את הכבש אחד תעשה בכוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי'.

והנפש מהחל ועד בלה, כי בכל מאודו יש לשמור על הגדרים והסייגים"ו.

בפרשתן (כה יא-יב), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם, לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום' ואמרו חז"ל (במ"ר כא א) אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו. והנה נתבאר בארוכה בדברי חז"ל כמה ניסים ונפלאות נעשו לו לפינחס בבואו לקיים 'קנאותו' - מהם ביארו כי ששה ניסים נעשו לו (סנהדרין פב:) ובתרגום יונתן (סוף פרשת בלק) נתבאר כי י"ב ניסים נעשו לו, מעתה יש לתמוה, אם אכן הוצרך פינחס לכ"ב הרבה ניסים שנעשו לו מן השמים מדוע בדין שיטול שכרו, והרי את הכל עשו מן השמים. ומבאר ה'אלשיך' הקדוש, כי אכן אין הקב"ה דורש ומבקש מהאדם רק שיעשה כפי יכולתו, וז"ל, לזה אמר (הקב"ה) כל אשר עשה (פינחס) אחזיק לו טובה שהשיב את חמתי (ובמה) בקנאו את קנאתי - ששת לבו לקדש שם שמים, אף שהשאר עשייתו אני, כי אין הקב"ה מבקש רק שיגול האדם אליו דרכו ויבטח עליו והוא יעשה, עכ"ל. והדברים פשוטים לכל מאמין, כי מה אנו ומה חיינו וכי יש כוח

והנה נתת לי 'זיבורית דזיבורית' (סוג ג)... השיב לו המוכר, הנה טלית זו היא אכן ממין משובח, ומה אעשה לך כי 'התחכמת' ולא שמעת בקולי לתפור את השוליים... וזהו שאמר הכתוב טומאתה בשוליה, שמאחר שלא נזהרו 'בשוליים', ולא הציבו גדרות וחומות לשמור בשמירה מעולה אזי היה מקום ליצר הרע להיכנס ולהחטיאם עד שנפלו לגמרי. יז. יש שרמזו בהאי עניינא, דאמרו חז"ל (סנהדרין קו.) כי הדרך שעל ידה הכשילו את ישראל בשיטים היה על ידי שמכרו 'בגדי פשתן', עיי"ש, והרי שהתירו לעצמם לצאת מחוץ למחנה לצורך פרנסה... אך משם הגיעו עד לשאול תחתית. וכך הוא דרכו של היצר הרע בזמן הזה, למשוך את האדם ל'כלים' המאררים והמשחיתים כל חלקה טובה לצורך 'פרנסה', אך מכאן הדרך קצרה רח"ל...

עוד יאמר כנגד אותו יצר הרע, 'מעשה' באחד שנכנס לחנות שבבעלות איש ישראל וראה שמוכר בו 'דבר אחר', נחרד הלה למראה עיניו ושאלו בזעזוע וכי אתה מוכר חזיר... השיב המוכר, חלילה וחס, לא, זה 'דבר אחר' לגמרי... כך יאמר לגבי אותם הכלים עם כל שם וכינוי שיש להם 'כשרים' וה'מוגנים', שמיתמם בעצמו ואומר, ח"ו איני אוזח בכלי אסור, אלא זה 'כשר' או 'מוגן'... (כ"א ישאל את דעת רבו, אבל על דרך הכלל ייאמרו דברינו).

יח. וכה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' (קרח ד"ה אל תפן) בדברי חז"ל הנודעים (עי' שהש"ר ה ב) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', כי לכאורה אין שום תועלת בפתח שגדלו כחודו של מחט, שהרי אי אפשר בשום פנים ואופן לדחוק עצמו ולהיכנס בפתח קטן כזה 'אלא בפתחו פתח זה הרי הוא מראה סימן בעצמו שהנו רוצה בתשובה, והקב"ה עונה לעומתו בבחינת הבא לטהר מסייעין אותו (יומא לח:), ופותח באופן שיוכל לנכנס'. יט. והנה מדרך העולם אשר כל בעל עסק משקיע מהונו ומאוונו לחפש דרכים כיצד להגדיל את העסק, ושישא רווחים יותר מכפי שהיה עד עתה, ועל דרך זה צריך להיות גם לעניין הגדרים והסייגים, כי מאחר שהם הם ה'ביזנעס' האמיתיים של האדם, ומהם 'מרוויח' ברוחניות ובגשמיות, בעלמא דאתי ובעולם הזה, אם כן צריך לעשות כל מאמץ להגדיל את ה'הכנסות', ולהשקיע יותר בביצור החומות...

אלא מבאר המהר"ל, דקרנן תמיד מרמו לאדם על ה'קביעות' בעבודתו יתב"ש, כי היו מקריבין אותו בקביעות מדי יום ביומו, ואם עבר זמנו בטל קרבנו ולא שייך להשלימו. כמו כן מה שאדם עובד את השי"ת בתמידות הנמור בזה הוא נחשב לעבד ה', כי כמו שהעבד לא סר עבודתו מאדונו רק הוא עובדו תמיד, כך עלינו לקבל עול מלכות שמים, וזה כלל הכולל את כל התורה כולה², כי עיקר תכלית האדם הוא להיות 'עבד ה' בתכלית השלימות. וזה יקויים ע"י קבלת עול התורה והמצווה בקביעות כשור לעול וכחמור למשא³, ושלא יסתפק ב'קבלתו' אלא יקיימנה בקביעות²² כיתר כל ימוט לעולם²³. ולא יתפתה לעזוב

והנה דברי המדרש פלאיים ואומרים דרשני, בשלמא הפסוק 'שמע ישראל' נחא, שהרי האמונה בה' אחד ואהבת השי"ת האמורה באותה הפרשה הם הם יסוד כל התורה והמצווה, ועל ידי מצוה זאת דבוק בו יתברך לגמרי, כמו כן מצות 'ואהבת לרעך כמוך', כבר 'אמר רבי עקיבא שהיא כלל גדול בתורה', והביאור בזה כי הוא קאי גם על הקב"ה שנקרא 'רעהו' (עי' שבת לא:), ועל כן לא יעשה האדם מה דסני לקוב"ה [ועי"ש עוד כמה דרכים בזה], אולם איזה כלל גדול הכולל את כל התורה כולה יש כמה שנאמר בקרבן תמיד 'את הכבש האחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'.

כ. ואין כל נפקא מינה מי הוא העובד - אם עבודתו בקביעות הרי הוא גורם בזה נחת רוח לעילא, ולפי זה יומתק הא דאמר 'עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי', מה שלא מצינו בחז"ל שיזכירו רבי פלוני [פירוש שנעלם שמו], אך נרמז כאן דבר גדול, שבדבר הנעשה בקביעות אין שום חילוק מי הוא העושה, ואף אם אינו ראוי שיזכירו את שמו מחמת מעשיו, תעלה עבודתו לריח ניחוח לפני הקב"ה, כי השי"ת חפץ בדברים הנעשים בקביעות. כא. הנה נאמר בפרשתן (כו א) 'ויהי אחרי המגפה, ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר, ואחר תיבת 'מגפה' יש סימן פ, להורות שצריך להשאיר חלק, והוא פיסקא באמצע פסוק, וביאר הרה"ק מסיקווירא זי"ע מדוע באמת לא חילק הכתוב פסוק זה לשניים, אלא בא ללמדנו שגם לאחר המגפה אין להפסיק אלא יש להתחזק ולהמשיך מיד בלא לעצור ולהפסיק... ומלבד הלימוד לענין ה'התחזקות', שאף אם נפל ממעמדו יקום מיד וישוב למקומו לעבוד את ה' מבלי התבוננות ב'נפילתו', יש ללמוד עוד לענייננו - שצריך להיות 'קבוע' בעבודתו, וכל תהפוכות עולם, מגיפה ואחרי המגיפה... לא יזיזו אותו משלו.

כב. וכמו שביאר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצוק"ל (רחמי הרב סוף ערך 'ביטול') דהנה איתא ב'ספרי' על הפסוק (כח ב) צו את בני ישראל ב'פרשת התמידין', ואמרו ז"ל עד שאתה מצוני על בני צוה את בני עלי - את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים. ומדוע בא ענין 'צוה את בני עלי' דייקא בתמידין יותר מייחוד ה' או משאר מצוות. אלא 'כי בזה יבחן איש הישראלי - אם מקיים את אשר קיבל עליו, בין בחול בין בשבת, בלי הפסק בוקר וערב, התמידיות הזאת הוא עיקר עבודת ה' יתברך, להצליחו באחריתו', עכ"ל.

וכפי שהגיד החסיד המפורסם רבי זלמן בריזל ז"ל, שרק בקרבן תמיד נאמר (כח ב) 'ריח ניחוחי' [ואילו בשאר הקרבנות נאמר 'ריח ניחוחי'], והיינו טעמא מפני שהוא דבר הבא בקביעות, והגם שאינו כי אם כבש אחד בלבד, מכל מקום אידי דבא בקביעותא חביבא ליה ביותר.

ובספר ברכת אברהם (מכתבי קודש כז) מביא שאמר הדברי שמואל זי"ע על כך מדברי הגמרא (עי' זבחים כ:): 'תדיר ומקודש תדיר קודם', שמעלת העבודה התמידית חשובה יותר משאר העבודות המקודשות. ומביא עוד שאחד שאל את הרה"ק ה'בית אברהם זי"ע 'מה הדרך לעבדות, ענה לו לקבל דבר בקביעות, לא חשוב מה, למשל ללמוד בכל יום חמישה רגעים אבל בזמן קבוע מבלי דיחוי כלל. וביאר לו שכל דבר קבוע יש בו נסיונות וכל נסיון מעלה את האדם', עכ"ל. ויש ללמוד זאת מעצם הקרבת התמידים, כי הנה מצינו בחז"ל שהפליגו במעלת התמידים שהיו מכפרים על עוונותיהם של ישראל, ואף אמרו שמעולם לא לן אדם בירושלים כשחטא בידו, כי תמיד של שחר מכפר על עבירות שנעשו בלילה ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות 'של יום', גם נראה מדברי הירושלמי (תענית כג.) שביטול התמיד גרם לכך שהובקעה העיר ונחרב הבית (עי"ש), ולכאורה לא היה לכל אחד מישראל אלא חלק קטן ביותר מ'כבש' אחד (שהרי היו ריבי רבבות אלפים של ישראל באותו זמן), ואם כן מה 'הרעש' הגדול הלזה. אלא אף שכל אחד היה לו חלק משהו שבמשהו אך היה זה 'תמיד', וגדול דבר הנעשה בתמידיות אפילו אם זה 'קבלה קטנה'.

כג. שמעתי מחכם אחד לבאר, שהנה הקשו בגמ' (ברכות ג:) שלכאורה מצינו 'סתירה' אימתי דוד המלך היה נייעור משנתו, במקום אחד כתיב (תהלים קיט סב) 'חצות לילה אקום להודות לך', ומאיך נאמר (שם קמז) 'קדמתי בנשף

באר הפרשה - פרשת פינחס

גם כן ש'לא כליתי את בני ישראל', והמגפה שכבר כילתה חלק ניכר בבני ישראל נעצרה. והגם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אין זה אלא במצוה שבין אדם למקום, אבל במצוות שבין אדם לחברו הרי אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה א א: קידושין מ.). ומאחר שפינחס גמל טוב עם בני ישראל על כן שפיר בדין הוא שיאכל שכרו, וללמדנו ששרם הטוב של גומלי חסדים המיטיבים לאחרים^{כה}.

ובכלל הדברים להשריש בקרבו אותה מידה יקרה של 'עין טובה' - לשמוח בהצלחת השני. דברים נפלאים מצינו ב'כלי יקר' (בראשית כד כב) דגבי אליעזר עבד אברהם שנתן לרבקה 'נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם', פירש"י 'בקע רמז לשקלי ישראל בקע לגולגולת, ושני צמידים רמז לשני לוחות, עשרה זהב משקלם - כנגד עשרת הדברות שבהם', וצ"ב, מה ראה ליתן לה כנגד ה'שקלים', ומה עניינם לשני הלוחות. ומבאר, כי ידוע שהלוחות הראשונות נשתברו מחמת 'עין הרע' על ידי שניתנו

את קביעות עתו לתורה^{כד} אף בעד אלפי זהב וכסף, כי כל חפציה לא ישוו בה.

את בריתי שלום - ששרם הטוב של גומלי חסדים ובעלי עין טובה

בפרשתן (כה יא-יג), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל'. ובמדרש (רבה כא א) 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו, ורבו המקשים מהו בדין שיטול שכרו, ומה עוד שהלא קיי"ל ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא.

וביארנו צדיקי הדורות (משך חכמה בפרשתן, ועוד רבים בעי"ז) אלא ביאורו, שפינחס בקנאותו תיקן הן כלפי שמיא והן לגבי כל ישראל, שהרי 'השיב את חמתי מעל בני ישראל' (פסוק יא), ומלבד שקידש את ה' ובוה תיקן את פנים חילול ה' הנורא שהיה ע"י זמרי, גרם

ואשועה, ו'נשף' הוא ארבע שעות לאחר תחילת הלילה, ותירצו שם בכמה אופנים. ולכאורה היה אפשר ליישב בפשיטות שאכן פעמים שקם בחצות ופעמים שהקדים להתעורר בנשף, והיה הדבר תלוי בסדר הלילה, שאם היה לו לדוד 'חתונה' וכדומה... והיה מתאחר מלשכב אזי היה גם מתאחר מלקום עד חצות, ואם היה עולה על יצועו בתחילת הערב אזי היה מקדים ל'נשף', ומדוע לא תירצו כן לכל הפחות אפילו בדרך אפשר או אי נמי... אלא שמע מינה שאם היה לו לדוד 'קבלה' לקום ב'נשף' אזי כל רוחות שבעולם לא היו מזיזות אותו, ואף אם היה נאלץ לשכב מאוחר בכל אופן היה מתעורר בזמן שקבל על עצמו. וללמדנו, שכך תראה ה'קבלה' שצריכה להיות באופן שבכל מצב שהוא לא יזוז ממנה ויקיימנה תמיד מבלי חשבונות...

בדרך זה פירשו (בספר 'עטרת פ"ז', לרבי מרדכי אפרים פישל זוסמאן, פרשת וירא) בנוסח הברכה אשר מברכים במעמד ברית מילה 'כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים' (ומקורו בדברי הגמ' מס' שבת קלז:), וכבר נאמרו ביאורים רבים מהו 'כשם', אלא שכשם שהכניסה לברית הרי זו מציאות שאי אפשר 'להתחרט' ולשנותה, ושוב אינו יכול להיות ערל לאחר שנימול, כך צריך להיות הכניסה לתורה ולמעשים טובים, שיהיו כמציאות שאי אפשר לחזור בו, אלא תמיד יחיה חיי תורה ומצוות. ועל דרך זה צריכה להיות כל קבלה טובה שמקבל על עצמו, שישמור עליה 'תמיד' כחק בל יעבור.

כד. איתא בגמ' (מגילה ג.) על הפסוק (יהושע ה יג) 'ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו' שהגיע מלאך ה' לייסרו ולהוכיחו, 'אמר לו (המלאך) אמש בטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו בטלתם תלמוד תורה, אמר לו על איזה מהן באת, אמר לו עתה באתי, וכלומר שהגיע על ביטול תורה. ומעתה יש להקשות, אם אכן 'פרשת התוכחה' היא על ביטול תורה, לאיזה צורך אמר לו 'אמש בטלתם תמיד של בין הערביים', אלא, שבא לרמז לו על ענין הקביעות, שקרבן התמיד ולימוד התורה עניינם שווה הוא שצריכים להיות דבר קבוע כחק ולא יעבור, ועל כך הוכיחו המלאך על שבטלו את הקביעות הן בהקרבת התמיד והן בביטול תורה, ושורש הפגם אחד הוא. כה. כלל זה נקוט בידך מה שגילו לנו צדיקי הדורות 'וואס מטוהט - טוהט מען פאר זיך', כלומר, כל טובה וחסד שהאדם עושה עם אחרים איננו מטיב אלא לעצמו, הוא יאכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. כפשוטו.

בפומבי ובפרהסיא (תנחומא תשא לא), לעומת זאת 'השקלים' היו מגינים על עין רעה, שעל ידיהם לא יהיה נגף בשעה שמונים את בני ישראל. ועפ"ז מבאר בזה"ל, ולפי שאליעזר בדק את רבקה אם היא בעלת עין טובה ומצאה כן, על כן נתן לה הבקע המכפר על עין הרע

ומגין עליו, כי כל בעל עין יפה ניצול מעין הרע. וראה מיוסף שהיה בעל עין יפה - שהרי היה מפרנס ומכלכל את אחיו, על כן נתברך בברכת 'בן פורת עלי עין' (שם כב), קרי ביה עולי עין, שהם עולים למעלה מן העין, דלא שלטה עינא בישא בכל מי שבא מורעו של

וכאחד מני אלף נספר מעשה שאירע בשבוע שעבר יום ג' פר' בלק אור לי"ג תמוז, וכפי ששמענו מבעלי המעשה, הלוא המה משפחת פערל מבני ירושלים היקרים מפז הידועה כמכנסת אורחים לכל דכפין בכל מצב ואופן. והנה, אם הבנים מזרות את בני הבית, ומקפדת על כך, שלעולם לא תנעל הדלת בפני כל מבקש טובתם או מאכל ומשתה, ומכיוון שכן ישנם כמה קשיי יום המנצלים זאת (מחוסר בריה) להתארח אצלם ככל העולה על רוחם. באותו יום שלישי בשבוע, חזרה האם לביתה בערב - אחרי יום שלם בו הוצרכה לשהות מחוץ לעיר, כשהיא יגעה ועייפה מטלטולי הדרכים וכו', ובקושי החזיקה עצמה מלכת לישון כדי לקבל פני בניה הבחורים כשהם חוזרים מהישיבה, לקראת השעה 'עשר' בלילה כשכבר כמעט נפלה מאפיסת הכוחות למעמקי שינת הלילה, והנה... דפיקות נשמעים על הדלת, בניה ובנותיה אשר היו בבית הציצו מבעד ל'קוקער' ו'הכריזו' כי לאחורי הדלת עומדת 'די וויבעלע' (האשה הידועה) שהיא מרת לב, שבורה ורצוצה הנוהגת מידי פעם לבוא אליהם לסעוד סעודותיה, בניה החלו לדבר על לב אמם שהפעם מותר לה לוותר ולא לפתוח הדלת, ראי נא אימנו כמה אפסו כוחותייך, שערי בנפשך כאילו עדיין הינך שרויה מחוץ לעיר, וכי גם אז היה סיפק בידך לפתוח לה הדלת... מה גם שהאשה הלזו איננה מסתפקת במה שמגישים לה לאכול אלא בכל פעם יש לה דרישות משלה, והרי אין לנו כעת בבית את כל מה שהיא תבקש, וכו'.

אך היא בשלה, ואדרבה, ניצלה את ההזדמנות לשנן בפני בניה ובנותיה את הכלל אשר נאמר בביתם פעמים רבות עד אין מספר 'וואס מטוהט טוהט מען פאר זיך', לעולם אל תמנעו עצמכם מלקבל בסבר פנים יפות כל מי ומי שנוקש על הדלת, ולא עוד, אלא שבזה הקב"ה מראה לנו שהוא אוהב אותנו, שהוא שולח לנו עתה, ודייקא 'עתה', את ה'וויבעלע' לזכות אותנו לטוב לנו כל הימים... אני אפתח הדלת, ואם אתם - בני ובנותי מרחמים עלי, עצה אחת בידכם לעזור לי לארח אותה... וכך הווה, הדלת נפתחה לרווחה, וה'וויבעלע' נכנסה ונתישבה בשמחה רבה סמוך לשולחן כשהיא אוכלת וסועדת לבה, ולאחמ"כ גם בקשה לקחת עמה מיני מאכל לצורך ארוחת הבוקר של מחר, ובצאתה מהבית פתחה פיה בשיר וברכה, וכו' וכו' כי ה' הטובה עליה, וקיימו בה מצוות לוייה גם כן, ושלום על ישראל.

סוף סוף התכוננו כל בני הבית לשינת הלילה, ושלחה אם הבנים את בתה בת ה-10 לשכב על מיטת האב (מאחר שהוא שוהה כעת בחו"ל), תוך כדי דיבור חוזרת הבת כשהיא חיוורת כסיד, וזועקת בקול ניחר - נחש... נחש... ראיתי נחש גדול בחדר השינה, אמרה לה האם, זה לא נחש, אולי לטאה, אולי עכבר, אבל היא זועקת בפחד ובעתה ברתת וזיע, נחש... נחש... שאלה אותה האם, מנין לך מה זה נחש, אמרה הבת, מהתמונות שבספרי הילדים... מיד החלה האם להרגיע אותה, ראשית לכל, הפסיקי מלזעוק, זכרי נא כי 'אין עוד מלבדו', בידיים טובות הננו נמצאים, בידי אבינו אב הרחמן, ושלחה את בנה בן ה-12 לראות מה נעשה בחדר, והוא חזר ג"כ מפוזר ומבוהל - וזעק, א ריזיגע שלינג (נחש ענק ענק), בשלוות הנפש ציוותה על בנה לסגור הדלת ולסתום החרכים במגבת, וקראו ל'לוכד' נחשים' שמצא נחש ארסי ומסוכן ביותר שוהה על מיטת האם ארכו כאורך המיטה...

אז הבינו כל בני הבית את עומק המאמר 'וואס מטוהט טוהט מען פאר זיך', כי אילו לא פתחו הדלת לאותה 'וויבעלע' הרי שבאותה שעה שהנחש הארסי והמסוכן שוטט בחדר ועלה על המיטה הייתה האם שקועה בתרדמתה על מיטתה בו, ולא קשה לתאר ולהעריך מה היה עולה אז בגורלה... ללמדנו, כי אפילו בשעה שמלאך המוות כבר מוכן ומזומן לעשות את שלו רח"ל אזי פודה ה' נפש עבדו על ידי ששולח להם עני להאכילו, וצדקה תציל ממוות... באמת אמרו כי מן הראוי לחזור ולשנן מעשה זה 'שניים מקרא ואחד תרגום', ללמוד עובדא זו ולחזור עליה עד שתהא חקוקה בעצמות, ואחד תרגום - 'לתרגם' כל אחד גם בשאר עניינים, ולא דווקא בהכנסת אורחים, אלא בכל עשיית צדקה וחסד ולהיטיב עם הזולת גם בשעה שאינה 'נוחה' כל כך... או כשמרגיש שמנצלים אותו ונטפלים אליו... כי גדול מעשה החסד להפך מידת הדין למידת הרחמים.

באר הפרשה - פרשת פינחס

השני תעשה בין הערבים'. כתב בספר 'תורי זהב' להמניד מזאלויין זי"ע 'שמעתי אומרים בדרך מוסר' בשם הרה"ק רבי יצחק מדראוויטש זי"ע, שבא הכתוב לרמוז כנגד דרך הבריות אשר אם אחד פגע בהם וציער אותם, שמחזיקים כעסם ותערומותיהם עד ערב יום הכיפורים ואז מתפייסים זה עם זה, אמנם לא זו דרכה של תורה, אלא צריך למחול בכל לילה בטרם יעלה על יצועו לכל מי שחטא כנגדו במשך היום, וכן צריך למחול בבוקר למי שפגע בו בלילה י"י.

יוסף (ברכות כ.), וכן רבקה בזכות שהיתה בעלת עין טובה תזכה למצות השקלים שמעמם להציל מן עין הרע בשעת המספר י"י.

אשר תקריבו לה' - להעביר על מידותיו

בפרשתן (כח ג-ד), 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש

כו. מעשה נורא, פלא והפלא, שאירע לאחרונה ממש, שמעתי ממכירי בעל המעשה והוא כבן ארבעים שנה, זה לו כעשר שנים של"ע אבדה ראייתו בעין אחת, והנה בסוף החורף שנה זו החלה גם העין השנייה להיחלש והתדרדרה ראייתו מטה מטה, עד שלא נשאר ממאור העין אלא רק כ-20%, משהבהילוהו לפני הרופאים נענו שצריך לנתח את העין כדי להצילה מסכנת עיוורון, וכן עשו, אך לדאבון לב, לא זו בלבד שלא הצליחו להשיב לו את הראייה, אלא שנתקלקלה העין יותר, ושוב לא ראה אלא רק צללים, וראו בחוש את מאמר חז"ל 'סומא חשוב כמת'... מכיוון שכן, נתכנסו כל בני משפחתו בין פורים לפסח, לטכס עצות כדת מה לעשות, ונמלכו וגמרו להתחזק במידת עין טובה, אולי יחוס ה' ויתן להם עין תחת עין - מידה כנגד מידה, וקיבלו על עצמם על כל בני המשפחה והנלוים עליהם, כי ג' פעמים ביום מדי יום ביומו יתבוננו ויביטו בעין טובה על אחרים וישמחו באשר להם, וכמו שנקרא 'פארגינען' א צווייטן (פארגן לשני), וכגון, בראותו שהשכן מרחיב דירתו ימה וצפונה מזרחה ונגבה לא יתחמץ לבבו, אל אדרבה יוסיף שמחה בלבו על שאיש יהודי זוכה לצאת מן המיצר למרחב, כיו"ב, אם ישמע שרעהו זוכה לשדך את בנו ובאותו זמן יש לו בחור 'תקוע' עדיין בבית... יגל וישמח על שב"ה הלה זוכה לעשות 'שמחה', וכן אם רואה בעיניו שפלוני מצליח מאוד בבניו והם עולים ומתעלים ואילו בניו... ובאמת לאו מילתא זוטרתא היא לשמוח עם השני לקיים מצוות 'פארגינען' (פארגון) מבלי לקנא, אך קבלו וקיימו.

כעבור חודש ימים, אחר הפסח, החלה העין שניתחו אותה להתפקח ולהתבהר ונסו הצללים, עד שלאחר שבעה ימים ראה בה כאחד האדם, והמשיכו להתמיד בקבלתם, עד שהוסיף הקב"ה להיטיב עימם בכפליים, כי כעבור כמה שבועות נעשה נס מחוץ לגדר הטבע ממש, והקב"ה פקח גם את העין שכבר עשר שנים חדלה מלראות... וראו בחוש כי בזכות העין הטובה זכו לתשלומי כפל...

כז. הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע היה רגיל לספר על הגאון רבי יום טוב ליפמן היילפרין שהיה אב"ד ק"ק קפולין, שכאשר עלה על כס הרבנות התנה עם ראשי הקהל ב' תנאים. א. לבל יהינו לעשות דבר גדול כקטן בענייני העיר מבלי להתייעץ עמו תחילה וליטול רשות. ב. שהיות וחפץ הוא לעסוק בתורה בהתמדה ומבלי מפריע על כן שלא יבואו לדבר עמו אלא במוצאי שבת. והיה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש כל ימות השבוע, ורק ביום שישי היה שב לביתו.

פעם אחת הלכה הרבנית אל השוק וראתה שם דג גדול ומשובח וחפצה לקנותו לכבוד שב"ק, והחלה לשאול את המוכר 'מה יקר' - כמה דמי הדג, ובאותם רגעים ממש הגיעה אשת הגביר וחמדה את הדג, והעלתה את המחיר, ונתן לה המוכר את הדג, טענה כנגדה הרבנית שהרי היא כבר נתנה עיניה במקח, השיבה לה 'הגבירה' בכינוי פוגע ומעליב לעיני כל ישראל... ותהום כל העיר על ביזוי כבוד התורה, ורצו ה'פרנסים' ללמד את אשת הגביר כגמולה ולהענישה כדת וכדין, אך ידיהם היו כבולות כי התחייבו שלא לעשות מעצמם מבלתי הסכמת הרב, ומאידיך אי אפשר 'לגשת' אליו עד מוצאי שבת. אך ביקשו מהרבנית ש'תכין את השטח' ותעשה כחכמתה היאך 'לחמם' את הרב, עד שכאשר ידברו עמו במוצ"ש כבר יתרצה הרב להעמיד את כבוד הרבנות על תילה...

בליל שב"ק כשחזר הרב מבית הכנסת ורצה לקדש על הכוס ולהתחיל בסעודה ראה שהרבנית אינה יושבת בשולחן אלא מסיבה היא לעצמה בשולחן אחר, נבהל ושאל מה אירע, השיבה לו 'איני ראויה להיות רבנית ולהסב על שולחן הרב'... לא הבין דבר וחצי דבר עד שסיפרה לו כל קורות המעשה, וכיצד פגעו וזלזלו בה ברחוב העיר, והוסיפה לומר שראשי הקהל רצו להענישה ולקונסה אך ידיהם כבולות כי לא יכלו להתייעץ עם הרב... פייסה הרב

יהיה האדם ניוון ומתקיים מכה עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חוטא בכח ההוא לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון בזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעים והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי בכוחו ברגע כמימרא לייבש ידיו ורגליו בעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכח בידו להתזיר הכח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון והשפיע הכח והיטיב לאדם טובו וכו'. הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה, רצוני (כלומר, כוונתי) הסבלנות, וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו (שאדם חטא כנגדו במה שקיבל ממנו), ועם כל זאת לא יאסוף טובתו מן המקבל, עכל"קכט.

וזאת נרמזו במקראי קודש אלו, וכך אמר הכתוב זה האשה אשר תקריבו לה' - שבזה תעשו נחת רוח להקב"ה, על ידי שכבשים בני שנה - הדברים ה'כבושים' בלבבכם כל השנה לא תעשו כן אלא שנים ליום, שבכל יום תמחלו ותעבירו על מידותיכם שנים ליום, וממשיך הכתוב לומר את הכבש אחד - מה שכבש בלבבך תעשה ותתקן [כמו 'ועשתה את צפורניה' (דברים כא יב) שהוא לשון תיקון] בבוקר, שתיכף בבוקר תתקן ותסיר מקרבך את כל הכעס שבך, ואת הכבש השני תעשה ותתקן בין הערביים קודם השינה.

וכבר נודע מה שכתב בספר הק' 'תומר דבורה'^{יב} (פ"א) שעלינו ללמוד מדרכיו של המקום ב"ה, שכשם שהוא 'מעביר על מידותיו' כביכול כן נעשה אף אנו, וול"ק, 'מי א-ל כמוך', מורה על היות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכילו רעיון, הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא

בדברים עד שנתרצתה לישב בשולחן, וכבר עמד לקדש על הכוס. אך הרהר מעט ושאלה אימתי היה מעשה זה, השיבה הרבנית 'ביום שלישי', השתומם הרב וקרא בקול גדול דינסאג... דינסטאג... פון דינסטאג ביז היינט האסטו א טינה בלב אויף א אידישע טאכטער... [שלישי, שלישי, מיום שלישי ועד עכשיו הנך נוטרת טינה בלב על בת ישראל], מיד אמרה שהיא מוחלת, אך הרב לא קיבל דבריה באמרו שמוכרחים אנו לבקש הימנה מחילה על שכעסת עליה מיום שלישי ועד עכשיו... ואי אפשר לדחות את הדבר, ואכן מיד יצאו לדרך לעבר בית הגביר. כשהגיעו לשם הקישו על הדלת, שאלו בני הבית 'מי שם בחצר', ואמר הרב את שמו, והבינו כי בא לגעור בהם על הפגיעה ב'אשת חבר', ונבהלו מאוד כי חששו מהקפדתו, ונפלו על רגליהם בבכיות ובתחנונים שימחלו להם על הפגיעה ברבנית. אך הרב אמר כי אדרבה אנחנו באנו לבקש מחילה על אותה טינה כבושה שבלב מיום שלישי... לא עבר זמן הרבה ונתפייסו כל הצדדים ובקשו מחילה זו מזו, ורק אז חזר הרב לביתו לקדש על הכוס.

כשהיה ה'ברכת אברהם' מספר מעשה זה, היה מתלהב ביותר וזועק באש קודש דינסאג... דינסטאג... פון דינסטאג להשאיר טינה שבלב, ואף במקום שהצדק עמו... (עיקרי המעשה נדפסו בהקדמת נכד רבי יו"ט ליפמן לספרו תוספת קדושה).

כח. מובא משמיה דהרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע (הראשון) שאמר שכל מדרגותיו והשגותיו קנה רק על ידי שלמד והתייגע בכל יום בדבריו הקדושים והנוראים של הספר הקדוש תומר דבורה, ומשם נעשה רבי.

כיוצא בזה מובא בשם הרה"ק הסבא מקעלם זי"ע ש'תומר דבורה' הוא השולחן ערוך של המידות טובות שינהג בהם האדם (הובא בתחילת תומר דבורה שנדפס בתשכ"ה, בסוף מאמר 'ארון התורה').

ואילו השל"ה הק' כתב (בהסכמתו להדפסה הראשונה ביום א' י' סיון שנת שפ"א) וכל מי שרגיל בספר הזה ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואשרי לו וטוב לו.

העיד הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע משמו של הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע שהלימוד בזה הספר הוא סגולה בדוקה לרפאות את המחלה הידועה ל"ע, וכן ידוע גם על הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע שהיה מורה לחולים במחלה הנוראה ללמוד ולהגות בספר קדוש זה.

כט. ובהאי עניינא, נציגה מה שביאר הרה"ק 'החוזת מלובלין' זי"ע (זאת זכרון עמו' ח' בדפו"י, ד"ה בפ' צו) בכתוב 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', שכבשים מלשון כובש כעסו - שיהיו מעבירים על מידותיהם, ומכיוון ש'המעביר על מידותיו מעבירין ממנו כל פשעיו' (ר"ה יז), על כן בני שנה - שייחשב נקי מחטא כבן שנה (כמו שאמרו

באר הפרשה - פרשת פינחס

ואשלם לו, וביארו במדרש (ויק"ר כו ב) דמן הדין אין הבורא מחויב לשלם שכר על קיום המצוות, שהרי 'מי מל את בנו עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום, מי עשה לי לולב עד שלא נתתי לו דמים, מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו מלית'... אמנם כאשר האדם שומע חרפתו ואינו משיב ועונה, זאת כביכול הקדים האדם - שלא נתן לו הבורא מאומה לפני שתיקתו. שהרי מה שקדם הוא רק הקיתון של שופכים ששפך עליו חבירו בבזותו אותו... וכאן אצל פנחס בן אלעזר שהעביר על מידותיו - שהיו כל השבטים מבזין אותו (עיי' רש"י) והיה מן הנעלבים ואינם עולבים על זה אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, כי שכר זה אינו לפנים משורת הדין אלא מידת הדין נותנת לו שכרו, שהרי שבפירוש אמר הבורא 'מי הקדימני ואשלם לו', והיינו שעליו לשלם למי שמקדים אותו כביכול לי.

כלל הדברים, עלינו לשנא את המחלוקת ולרדוף אחר השלום, ובפרט בימים אלו, כדאיתא בנמרא (יומא ט): בית שני מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם. על כן החי יתן אל לבו בימים האלו לקבל על עצמו להוסיף מהיום והלאה באהבת חנם לא, להיטיב לכל איש לי - אף אם הלה לא גמלו טוב אלא רע. והעיקר שלא יראה רק את עצמו, אלא יבין בלבו ויראה בעיניו שיש עוד בריות בעולם זולתו... והזמן גרמא לערוך כל איש בנפשו 'בדק הבית' - לתקן מידותיו לטוב לו ולסובביו כל הימים.

בדין הוא שיטול שכרו - שומעים חרפתם ואינם משיבים בפרשתן (כה יב), 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום', ובמדרש (רבה כא א) 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו'. וביאר הרה"ק 'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכן אמור), דהנה כתיב (איוב מא ג) 'מי הקדימני

על שאול המלך 'בן שנה' במלכו (ש"א יג א) שלא טעם טעם חטא, יומא כב), שנים ליום - ב' פעמים ביום בבואו לביתו שחרית וערבית, יקבל ע"ע שלא להקפיד כלל, כי בביהכ"ס אינו שכיח שיכעס - כי נוח הוא לחבריו וידידיו יותר מאשר לב"ב, וכן בשוק לא יקפיד, כ"א בביתו שכיח. ויהיה בזה תמימים כי כך יזכה שלא יבוא לידי גאווה שהיא מום, ועי"ז יהיה עולה תמיד, שתמיד יעלה מעלה מעלה ולא יהיה יורד, כי ע"י כעס מסתלקת הנשמה חלילה. ל. וכך מבאר הרה"ק ה'דברי בינה' מביאלא זי"ע הא דכתיב בריש פרשתן (כה יז) 'צרור את המדינים', כי 'מדינים' הוא מלשון מחלוקת ומדנים, וכאן נצטוונו לשנא את המחלוקת... (עיי"ש מה שפירש בזה).

לא. סיפר הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע לאחד מבני כ"ק אאדמו"ר מוויז'ניץ מאנסי זי"ע שפעם הגיע הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע לשבות באחת הערים, ושם כיבד את אחד הפשוטים שבעם, ולא הבינו הקהל מדוע מכבד אותו הרבי כל כך, העז אחד ושאלו, ילמדנו רבינו מה ראה בו הרבי לכבד אותו ב'יותרת הכבוד' שלא לפי כבודו... ענה הרה"ק, הנה, ביהמ"ק נחרב עבור 'שנאת חנם', ותיקונו 'אהבת חנם' - חנם כפשוטו, כלומר לכבד איש יהודי בחנם, ללא כל סיבה, ודייקא בו הנני מוצא את ה'תיקון' הלו... (מפי כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א).

לב. כתיב בפרשתן (כה ב) 'את קרבני לחמי לאשי', רמז בה הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (ליקוטי אמרי פינחס, בין המצרים) שאפשר ליתן קרבן להקב"ה (גם כהיום הזה) על ידי שיתן לחם לאשי היינו לאנשיו של הקב"ה, שיתן מלחמו לבני ישראל הצריכים לכך (וכ"פ הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע והרה"ק המגיד מטריסק זי"ע).

לג. סיפר הרה"ק מסאדיגורא זי"ע, שהרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע נסע פעם לשבות שבתו בעיר ז'יטאמיר, משהגיע הרבי בערב שבת סמוך לעיר (בהיותו עדיין מחוץ לעיר) יצאו לקראתו רבים מבני העיר, בתוך הבאים הי' איש פשוט שמוצאו ממשפחה פחותה אלא שהשעה שחקה לו ונעשה לעשיר מופלג, והנה, כאשר נתן איש זה 'שלום' לרבי הביט בו הרבי ושאלו אם הוא מסכים להיכנס לתוך מרכבתו לנסוע עמו העירה, הדבר לא מצא חן בעיני האנשים הסובבים אשר הרבי יחלוק כבוד גדול כזה לאיש הדיוט ונחות הערך - בפרט שבאותה שעה עמדו אצל המרכבה אנשים חשובים ויקרי ערך, אך מי זה יבוא אחר המלך... ויעל האיש אל העגלה ויסעו, בדרכס שאל הרבי את רשותו להתאכסן אצלו, היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה על הזכיה שנפלה בחלקו, ואכן, העשיר העמיד את ביתו לרשות הר"ב ופמלייתו בכבוד וברוח באכילה ש'תיה ליינה כמנהג בעה"ב חשובים... לעומתו, לא ידעו בני העיר את נפשם מרוב צער כי מכל תושבי עירם בחר הרבי לשבת דייקא בביתו של איש פשוט כמותו, אך מכיוון שידעו את גודל מעלת ערך וקדושת הרבי שמו מחסום לפיהם ולא אמרו דבר...

ואם כן הלא על כל בני דור המדבר נגזרה גזירת מיתה בטרם זמנם, מדוע לא יתנו לו חיים משנות חייהם הנותרים, על כן 'אעברה נא ואראה את הארץ הטובה' (שם כה), אולם הקב"ה ענה לו, מאחר שאמר (כ י) 'שמעו נא המורים' אינו זכאי לקבל אותם שנים. ורק פנחס יקבלם מפני שסבל בזיונות, כמו שאמרו 'שהיו השבטים מבזין אותם, ראיתם בן פוטי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים' (כמובא ברש"י פסוק יא), ואכן זכה פנחס, לקבל את כל השנים של בני דור המדבר שמתו טרם זמנם, ונעשה אליהם, וחי לעולם.

עוד מצינו דברים נוראים בעניין זה בתורתנו של ה'חתם סופר' (תו"מ נח ד"ה קץ) שמושה רבינו ע"ה קיבל קצבת חייו מאה ועשרים שנה, וסיבב מסבב כל הסיבות שבני ישראל יתעכבו במדבר במשך ארבעים שנה, ובתום הזמן ההוא רצה משה רבינו להיכנס לארץ ישראל, והקב"ה השיב לו 'רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' (דברים ג כו), כי כבר תמו שנות חיך בעולם הזה, אמנם משה רבינו ביקש דהנה אמרו (תניגה ה.) שכאשר מת אדם קודם זמנו מוסיף קוב"ה שנותיו ל'צורבא מרבנן דמעביר במיליה', היינו תלמיד חכם שמעביר על מידותיו,

ויהי ביום הראשון - ממחרת השבת, נכנסו אנשי העיר להתברך אצל הרבי, גם אותו העשיר נכנס ככל בית ישראל, ולתדהמתו שאלו הרבי, האם הגיעו צאצאיך לפרק השידוכים, ענה העשיר, שאכן לשם זה נכנס הנה, לבקש מהרבי ברכה על הזיווג לבתו, אמר לו הרבי, הנה לי בן בעונת השידוכים - שמא תסכים להשתדך עמי... מיד הסכים האיש, ויושיט הרבי את ידו הקדושה ואמר 'מזל טוב... מזל טוב...' כחץ מקשת פשטה השמועה בכל הגלילות, ותהום כל העיר - היתכן שצדיק גדול מפורסם ומיוחס נכד הבעש"ט זצ"ל מגזע אראלים ותרשישים יקח לו למחותן איש פשוט כזה, ועוד, והוא העיקר, בזכרם שלפני כעשרים שנה יצאה עליו שמועה מהוצאת לעז בדברים החמורים ביותר ל"ע, ואז הובילו אותו בכל העיר ויבזוהו בבושות נוראות למען ישמעו ויראו... ואף שעד עתה לא סיפרו לרבי מעשה זה (כשהלך לבית האיש הזה) אבל כעת בשידוך זו שנוגע כבר לכבוד הרבי ולכבוד אבותיו אין העת לחשות... 'משלחת' נכבדה עלתה אל הרבי, וגילתה את אזניו על 'חשיבותו' של 'המחותן' החדש... כי איש פשוט הוא, ולא עוד אלא שאך לפני כ' שנה הוצא עליו לעז כזה, ומי יודע... מיד נפלו פני הרבי מרוב צער, ואמר, הנה, תיכף כשראיתו נכנס בקרבי חשק גדול להשתדך עמו, לכן בקשתי לילך לביתו, גם כשנכנס עם פתקא אלי שוב נפל בי הרעיון והחשק להשתדך עמו, ונראה לי כי מן השמים העמידו אותי בפני שידוך זה, מעתה שם אנכי את יהבי ומבטחי בהשי"ת אשר יאיר עיני ועיני כל אוהבי אשר לא שגיתי בזה, ולדבריכם - אתבונן שוב בנעשה כאן, ואענה לכם תשובה.

אדהכי והכי, נזדמן הר"ב למעונו של הרה"ק ה'אור המאיר' מז'איטמיר בבואו לכבד את אלמנתו תליט"א, מיד בהכנס הרבי לביתה נענתה הרבנית בגיל ורנן - אתמול נודע לי כי מע"כ הוא צדיק אמיתי וגדול הדור, והייתה מראה על חלון פלוני ואומרת - אצל החלון הזה עמדנו אני ובעלי זי"ע לפני כעשרים שנה - בעת אשר הובילו את ה'מחותן' שלכם ברחובות קריה לביישו בבושה וכלימה, בקריאת 'ככה יעשה לאיש אשר יעשה נבלה כזאת', ואמר בעלי זי"ע, הנה ההמון הגדול רודפים אחר איש צדיק מנוקה מכל עוון אשמה ורשע, מי יתן אשר אנכי אהיה כן זכאי בדיני לאחר מאה ועשרים שנה...

וסיים דבריו ואמר, בשכר בושה נוראה זו יזכה האיש להיות 'מחותן' עם אחד מצדיקי הדור, עתה שמעתי כי מע"כ בא בקשרי החיתון הבנתי שעליו נתכוון בעלי הקדוש זי"ע, דברי האלמנה פשטו בקרב המחנה, ותרב שמחתם בראותם עד היכן הדברים מגיעים, מיד הלכו לבית העשיר, וערכו שם 'תנאים' כדי הגבירים מתוך רוב צהלה ושמחה, הא למדת כוחה של שתיקה על בזיון, להרבות גדלו ותפארתו של השותק.

וגדולה מזאת מפורש בספר 'חסידים' (סימן רטז), אם ראית רשע עשיר, המצליח בנכסיו, ועקב עשרו הוא משיא את בניו עם אנשים חשובים וגדולים. אל תתמה, אלא דע לך שכל סיבת ומטרת עשרו שנתן לו הקב"ה, הוא רק בכדי שיקחו אנשים גדולים וצדיקים את צאצאיו להינשא עמו, שאילמלא עושרו לא היו מתחתנים עמו עקב רשעותו. ומדוע זוכה אותו רשע הן לעשירות הן שגדולים מתחתנים בו. דבר זה בא לו, או מזכות אבותיו העומדת לו. או משום שהיו מביישים אותו ומבזים אותו קודם לכן, וזכות אותו ביזיון אשר ספג היא שעמדה לו לזכות לעושר ולחתנין רבנן (נלמד מכאן. א. כי אף הרשע יזכה לכל הטובות אם ישתוק למחרפיו, ק"ו למי שאינו רשע אם אך ישתוק - מה טוב חלקו וחבלו. ב. ראה כמה מסובב הקב"ה בעולמו כדי שיגיע לכל איש זיווגו ההגון לו).

באר הפרשה - פרשת פינחס

בטוב ועונותיו מתכפרים^ל, והאריך בזה. וזהו שאמר לא מצאתי לגוף דייקא - שלא יצטרך יסורין בגופו או בממונו או סיגופין, ואין טוב משתיקה, כי הוא טוב לגוף שאוכל ושותה ויש לו בריאות ונסלה לו ע"י השתיקה^ל.

ויה"ר שנוכה לעבוד את ה' בלבב שלם מתוך שמחה^{לו} ודיעה^ל, ויחיש לגאלנו משבי הגלות המר, ובמהרה ידין יבוא גואל וישרה את שכינת עוון בתוכנו, ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא נקבל פני גואל צדק בב"א.

וכה פירש הגה"ק החיד"א זי"ע (פתח עיניים אבות) הא דאיתא במשנה (א י) 'שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה', וז"ל, פירש רבינו עובדיה מי ששומע חרפתו ושותק, ואפשר להרחיב הדבר במ"ש הרמ"ק דאין בכל הסיגופים ותעניות דבר המכשיר הנפש ומכפר עונותיו כשומע חרפתו ושותק ומוחל, כי אין צדיק בארץ אשר לא יחטא, וצריך כמה סיגופים ותעניות הרבה או קבלת יסורין ועניות והחלאים וכיוצא אשר כל אחד מהם מר ממות, אך המעביר על מידותיו אוכל ושותה ומתפרנס

לד. ה'משגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל היה רגיל לומר, שמי שבאו עליו בזיונות הרי הוא כמי שעבר עליו יום הכיפורים, כי הבזיונות מכפרים ומטהרים אותו. ועד"ז פירשו צדיקים במה שאמרו חז"ל (הובא בשמיה"ל שער התבונה פ"ח) שכאשר קילל שמעי בן גרא את דוד המלך קללה נמרצת, ואמר דוד הניחו לו 'כי ה' אמר לו קלל' (שמואל ב' טז י), באותה שעה זכה להיות רגל רביעי במרכבה, והיינו טעמא, כי באמת אי אפשר למי שיש בו חלק גשמי להתעלות עד למדרגה גבוהה כזו, אך אותם בזיונות שחרפו וניאץ אותו הרי הם כשפיכות דמים ממש, וכמו שאמרו בגמ' (ב"מ נח:): 'אזיל סומקא ואתי חיורא', נמצא שנסתלקו ממנו כל 'הדמים הרעים', ולא נשאר בו אלא חלק הטוב וכולו רוחני, עד שכבר אפשר לו להיות רגל רביעי שבמרכבה.

לה. וכה היה מעשה אצל הגאון רבי אברהם ברדקי זצ"ל, שחלה ברגליו, והודיעוהו הרופאים כי אין מנוס מכריתת הרגל רח"ל, ואף נקבע 'מועד' לעריכת אפערצ"ע (ניתוח). והנה ב'ערב המועד' - יום קודם זמן הניתוח, פגע בו אחד והחל לחרף ולגדף אותו כשהוא שופך על פניו קיתון רותחין של ביזי בזיונות על לא עוול בכפו (כי טעה הלה והחליף אותו באיש אחר), נשא ר' אברהם את עיניו לשמיים בתחינה ובקשה, שיהיו אותם בזיונות תמורת 'הרגל'... למחר נכנס ר' אברהם 'בדחילו ורחימו' לבית החולים, ובתחילה נטלו ממנו מעט דם לבחון אותו כמשפט הרופאים, ונדהמו לראות 'שינויים' בדם, ניגשו אליו ואמרו לו שאין צורך עתה בעריכת הניתוח לאור השינויים במצבו, אך אל ישמח יותר מדי כי עדיין עליו להיות ב'מעקב'... ועד סוף ימיו נשאר עם ב' רגליו כשהוא אומר שברי לו מעל כל ספק שניצל רק בזכות הבזיונות...

לו. כי אף שיש לנהוג אבלות בימים אלו - אבל עצבות מאן דכר שמיה. וכבר אמרו דלכן קורין פרשת פנחס בימי בין המצרים, כי שם נאמר ציווי הקרבנות, ובא לומר לנו שנלמד את ענין הקרבנות - כי בקרוב נשוב להקריבם בביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו.

כיוצא בזה איתא מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי תמוז ואב ב ב) שטעם קריאת המועדים באלו הימים, בכדי שנתנחם בזה שעתידיים הימים הללו ליהפך לששון ולשמחה. וכן איתא מהרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (בפרשתו, ד"ה למה) לבאר הטעם שפר' פינחס חלה בתקופת ימי בין המצרים, ומבאר כי 'אלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללן גם כן כ"א יום' [והם: שבת, ראש חודש, ז' ימי הפסח, שבועות, ב' ימים דר"ה, יוה"כ, ז' ימי סוכות ושמייני עצרת], ועל כן תקנו חז"ל ברוח קדשם לקרוא פר' פינחס בה נכתב כל פרשת המועדות בימים הללו שהם מקור ושורש כל המועדים והזמנים.

ומתאמרי משמיה דאחד מאדמור"י בית רוז'ין, שהנה מצינו בפרשת המועדים (בפרשת פנחס) שבין כל המועדים יש אות ס' המורה על פרשה סתומה, לבר מבין שבועות לראש השנה ששם יש פ' המורה על פתוחה, והיינו כי כל המועדים קבועים ועומדים, ולא יכנס ביניהם עוד יו"ט, לבר בין חג העצרת וראש השנה ששם נשאר מקום פתוח להכניס את המועדים - שיהפכו ימי בין המצרים לששון ולשמחה כ'ימים טובים' לישראל.

לז. סיפר הרה"ק מהרי"מ מראחמיסטריווקא זי"ע, שהרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע הכריז פעם בשבת מברכין מנחם אב קודם ברכת החודש, כי בשבת זו מנחמים מן שמיא לכל המצפים לישועתם לזש"ק שבקרוב יקראו בשם 'אב', באותה שבת היו שם יותר מחמישים אברכים אשר עדיין לא נושעו בפרי בטן וכולם נתברכו מפיו ונפקדו בזרע קודש.

גזר הפרשה - פרשת פינחס